

Geheugensteun: Gisteren en Vroeger (De Verleden Tijd)

De te en ten – de den of met tt of dd.

Stap 1: De fokschaap-test 🐱 🐶

Hoe weet je of er **-te** of **-de** achter het woord komt?

Pak het hele werkwoord (bijvoorbeeld: **Koken**) en haal **-en** weg. Wat is de laatste letter?

Kijk of die letter in het woord **'t fokschaap** zit. (De letters zijn: **t, f, k, s, ch, p**)

- **Zit de letter erin?** ➡ Schrijf **-te**.
  - *Koken* → Kok. De **k** zit erin.
  - *Ik kookte*.
- **Zit de letter er NIET in?** ➡ Schrijf **-de**.
  - *Spelen* → Spel. De **l** zit er niet in.
  - *Ik speelde*.

Stap 2: Eén of meer personen?

Kijk naar het aantal mensen in de zin. De **N** staat voor **Nog meer** mensen!

Aantal	Wie?	Wat plak je erachter?
Enkelvoud	Ik, jij, u, hij, zij, het. Jan, dier of ding	-te of -de
Meervoud	Wij, jullie, zij, de kinderen de dieren de dingen	-ten of -den

Voorbeeld: Jan kookte. Wij kookten. / Anita speelde. Wij speelden.

Stap 3: Let op de dubbele letters! (-tten / -dden)

Soms krijgt een woord een "broertje" erbij. Dit gebeurt als het woord van zichzelf al eindigt op een **t** of een **d**.

1. Dubbel-T (-tten)

- *Zetten* → Haal -en weg = **Zet**.
- De **t** zit in 't fokschaap, dus er komt **-te** of **-ten** bij.
- *Ik zette* / *Wij zetten*.

2. Dubbel-D (-dden)

- *Antwoorden* → Haal -en weg = **Antwoord**.
- De **d** zit niet in 't fokschaap, dus er komt **-de** of **-den** bij.
- *Ik antwoordde* / *Wij antwoordden*.

 Tip van Loek: Hoor je aan het eind van een woord een **t** of een **d** in de verleden tijd? Dan schrijf je er bijna altijd **twee** als de stam er al op eindigt!

Geheugensteun: Wanneer schrijf je d, t of dt? (o.t.t.)

1. De Basis: Zoek de Stam

De stam is het kortste woord. Je hebt de stam nodig om het werkwoord te gebruiken.

- **Hele woord:** vindenen (haal **-en** weg)
- **Stam (ik-vorm):** vind

2. De Loop-Regel (De Spiek-methode)

Twijfel je of er een **-t** achter moet? Vervang het woord door '**lopen**'. Je hoort dan meteen of er een **t** bij moet.

- **Ik** loop → Ik vind (geen extra t)
- **Jij** loopt → Jij vind**t** (stam + t)
- **U / Hij / Zij / het** loopt → Hij vind**t** (stam + t)

De DT-check

Eindigt de stam al op een **d**? (Zoals bij *branden* of *stranden*).

Dan komt er bij de 2e en 3e rij (**jij, u, hij, zij, het**) een **t** achter de **d**.

Spieken met 'lopen':

- **Ik** loop → Ik brand (geen extra t)
- **Jij** loopt → Jij brand**t** (stam d + t)
- **De zon** (hij) loopt → De zon brand**t** (stam d + t)

Nog een voorbeeld:

- **Ik** loop → Ik strand (stam)
- **Jij** loopt Jij strand**t** (stam d + t)
- **Het schip** (het) loopt → Het schip strand**t** (stam d + t)

💡 **Tip van Loek:** Hoor je in de tegenwoordige tijd een t aan het eind bij de 2e en 3e rij? En eindigt de stam op een **d**. Dan schrijf je er bijna altijd met een **dt**!

Wanneer schrijf je geen dt?

3. Let op bij de **WISSEL!**

In een **vraagzin** met **jij** of **je** (als 'je' achter het werkwoord staat), verliest het werkwoord de extra **-t**. Je gebruikt dan de **ik-vorm**.

- Ik loop = **Loop je?** (Hetzelfde)
- Ik vind = **Vind je?** (Hetzelfde)
- Ik brand = **Brand je?** (Hetzelfde)
- Ik strand = **Strand je?** (Hetzelfde)

BELANGRIJK: De 3e rij (**u, hij, zij, het**) houdt de **-t** wel altijd vast!

- **Vindt u?** (Met een t)
- **Strandt hij?** (Met een t)